

OBSAH

Slovo úvodem (Dana Dvořáčková-Malá – Jan Zelenka) / 9

1. *Realita, fikce a ideály*

1. kapitola

DVŮR V E STŘEDOVĚKU (Dana Dvořáčková-Malá) / 15

Je nutno vědět, že... (převzato) / 21

Na dvoře jsem, o dvoře mluvím,

ale co dvůr je, ví Bůh, já to nevím (Jan Zelenka) / 25

Legendy, kroniky a kde je skutečnost? (Jan Zelenka) / 31

Dvorský řád Filipa (V.) z roku 1316 (Jana Fantysová-Matějková) / 37

2. kapitola

DVORSKÁ LITERATURA / 40

(Sylvie Stanovská – Jan Zelenka – Dana Dvořáčková-Malá)

Lyrické básně pěvců – Dvorské písně (Sylvie Stanovská) / 43

ROZKVĚT LITERATURY V ČESKÝCH ZEMÍCH / 54

(Sylvie Stanovská)

Alexander a Alexandreida (Petra Rajterová) / 57

Kde legenda zní, vyprávění (Dana Dvořáčková-Malá) / 75

3. kapitola

IDEÁL RYTÍŘE A IDEA CTNOSTÍ (Jan Zelenka) / 77

Ideální žena ve středověku (Dana Dvořáčková-Malá) / 81

Mír pod štítem ochrání (převzato) / 91

Dvořan (Robert Šimůnek) / 99

Králové a knížata mají být (Lenka Blechová) / 111

4. kapitola

LÁSKA VE DVORSKÉM SVĚTĚ (Jan Zelenka) / 114

Od sodomie k homosexualitě (Jan Zelenka) / 117

Pravidla lásky Andrease Capellana (Lenka Blechová) / 127

Má něžná paní, klaním se (Sylvie Stanovská) / 131

Tři písně krále Václava II. (Sylvie Stanovská) / 137

II. *Lidé na dvoře*

1. kapitola

- PANOVNÍK, RODINA A DVŮR (Dana Dvořáčková-Malá) / 143
 Mýty a genealogie Přemyslovců (Marie Bláhová) / 145
 Listiny a pečeti Přemyslovců (Karel Maráz) / 151
 Manželství ve středověku (Dana Dvořáčková-Malá) / 163
Libuše a Přemysl (převzato) / 173

2. kapitola

- LIDÉ KOLEM TRŮNU (Jan Zelenka – Dana Dvořáčková-Malá) / 175
 Biskup versus panovnický dvůr (Eva Doležalová) / 177
 Šlechtic a šlechtický stav (Robert Šimůnek) / 185
Našemu nejvyššímu číšníkovi (Zdeněk Žalud) / 199
 KARIÉRA V KANCELÁŘI (Dalibor Havel) / 200
 Dvorští židé (Eva Doležalová – Lenka Blechová) / 205
Dvůr s úctou vedou (Dana Dvořáčková-Malá) / 213

3. kapitola

- ŽENY NA DVOŘE (Dana Dvořáčková-Malá) / 214
 Život urozených řeholnic (Eva Doležalová) / 219
 Vdovský stav jako výhoda? (Robert Šimůnek) / 229
Já, královna Anna Česká, odkazuji (Dana Dvořáčková-Malá – Kateřina Sládková) / 243

4. kapitola

- DĚTI A DĚTSTVÍ (Dana Dvořáčková-Malá) / 246
 Archeologie a hračky (Pavla Mašková) / 249
 Levobočci (Josef Zemlička) / 257
Nad hlavou chůvy na zdi ať visí prut (Lenka Blechová) / 271

III. *Péče o rodinu a dvůr*

1. kapitola

- CO SE JEDLO, PILO, KUPOVALO (Dana Dvořáčková-Malá) / 277
 Kuchařské umění ve středověku (Dana Dvořáčková-Malá) / 281
Ž receptů staročeské kuchařky (převzato) / 285
 Dvorské účty Menhartovců (Jakub Razim) / 291
Má z rozkazu chlebníka uchovávat sádlo (Lenka Blechová – Jan Zelenka) / 296

2. kapitola

LÁTKY, ODĚVY, ŠAT (Milena Bravermanová) / 299

Móda a módní styl (Milena Bravermanová) / 303

Výroba a vzory látek (Milena Bravermanová) / 307

Barvy ve středověku (Milena Bravermanová) / 313

Přepych na svém šatě (převzato) / 331

3. kapitola

HYGIENA A ZDRAVÍ (Dana Dvořáčková-Malá) / 333

Nechť se udělá pudr (Zdeněk Žalud) / 335

Zdravosprávy aneb „regimina sanitatis“ (Milada Říhová) / 341

Pilulky Mistra Petra, biskupa mohučského (Zdeněk Žalud) / 351

PŘÍRODNÍ NAUKY, MAGIE A ASTROLOGIE / 352

(Zdeněk Žalud)

Stáří a středověk (Martin Nodl) / 359

Návody Mistra Albíka k zachování dobrého zdraví pro krále Václava (Milada Říhová) / 367

IV. Slavnosti na dvoře

1. kapitola

STOLEC A KORUNA (Jan Zelenka) / 373

Korunovační řád (Lenka Bobková) / 379

Liturgie a církevní rok (Eva Doležalová) / 387

Když před týdný a více stanovili Letnice (Dana Dvořáčková-Malá – Anna Košátková) / 393

2. kapitola

TURNAJE A HRY (Jan Zelenka) / 397

A byla to podívaná (Lenka Blechová) / 399

Od bitky k rytířskému zápolení (Jan Zelenka) / 403

Lov (Jan Zelenka) / 413

Žde voda lemuje kolbiště (Dana Dvořáčková-Malá) / 423

3. kapitola

RODINNÉ SLAVNOSTI (Dana Dvořáčková-Malá) / 427

Křtiny a jejich význam (Eva Doležalová) / 431

Zásnuby a svatby (Martin Nodl – Dana Dvořáčková-Malá) / 439

Svatba Elišky Přemyslovny (Lenka Bobková) / 445

Provázek je nesčíslný zástup (převzato) / 453

V. *Dvůr v prostoru*

1. kapitola

- HLAVNÍ SÍDLO, PRAŽSKÝ HRAD (Jan Frolík) / 457
 Vybavení interiéru Pražského hradu (Jan Frolík) / 461
 KRÁLOVSKÉ PŘÍBYTKY VE MĚSTECH (Klára Benešová) / 477
 Zámek ve středověku? (Robert Šimůnek) / 481
 Přemyslovský Vyšehrad (Jan Zelenka) / 487
Jak Arnold postavil v Ardres velký a rozlehlý dům (Lenka Blechová – Jan Zelenka) / 489

2. kapitola

- CESTOVÁNÍ A SÍDLA (Jan Zelenka) / 490
 Územní zisky a ztráty dynastie (Lenka Bobková – Jan Zelenka) / 493
 Spory o přednost (Jan Zelenka) / 509
Čtyři sta vozů s koly samý brít (převzato) / 515

3. kapitola

- ZAKLADATELSTVÍ A ZBOŽNÉ FUNDACE / 517
 (Josef Žemlička)
 Knižní tvorba (Marie Bláhová) / 521
 Pasionál abatyše Kunhuty a rukopisy královny Elišky Rejčky / 529
 (Hana Hlaváčková)
S boží pomocí vystavěl klášter (Zdeněk Žalud) / 541
 ZLATNICTVÍ, KLENOTY, RELIKVIÁŘE / 543
 (Klára Benešová – Lenka Panušková)
 Nástěnná malba interiéru (Zuzana Všecká) / 547
Kde se lidově říká Zbraslav (Zdeněk Žalud) / 559

Poznámky / 561

Summary (translation Sean Mark Miller) / 573

Seznam pramenů a literatury / 575

Seznam zkratk / 595

Zdroje vyobrazení / 596

Jmenný rejstřík / 607